

Kurzus kódja(i): FLM-403:33

Kurzus címe: Megfilmesített nagyváros-irodalom (Pétervár – Leningrád)

Tanár neve: Teller Katalin

Kurzus időpontja, helye: Szerda 13:00-14:30 - 40-es terem

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: A szemináriumon az ún. pétervári szöveg korpuszába sorolható irodalmi művek alapján készült filmes adaptációkat elemezzük. Az elméleti és történeti bevezetőt követően Gogol *Köpönyeg* és *Nyevszkij prospekt* című elbeszélései felől értelmezzük Grigorij Kozincev és Leonyid Trauberg *Sinyel (Köpönyeg)* című, 1926-ban készített némafilmjét. Szergej Eizenstejn 1928-as *Októbere* és az alapjául szolgáló bestseller (John Reed: *Tíz nap, amely megrengette a világot*, 1919) elemzése a korai filmes adaptáció lehetőségeire kérdezősködik majd rá. A leningrádi második világháborús blokádot túlélő és ennek történetét feldolgozó költőnő, Olga Berggolc fikciós elemekkel gazdagított visszaemlékezése (*Nappali csillagok*, 1959) és ennek 1966-os megfilmesítése alapján a városi térhasználat bemutatásának problémáit járjuk körül. A pétervári szöveg filmes áthagyományozódására kínál példát Irina Jevtyejeva *Petyerburg* című, 2003-ban bemutatott animációs filmje, míg Andrej Belij korszakos jelentőségű tudatfolyam-regénye (*Pétervár*, 1916) és megfilmesített változatának hiánya alkalmat ad arra, hogy további adaptációelméleti kérdéseket vizsgáljunk.

Kurzus teljesítésének követelményei: Aktív órai munka, a kötelező irodalmakból választott tanulmány feldolgozása szemináriumi kiselőadás formájában, szemináriumi dolgozat

Kötelező filmek: Sinyel (Szovjetunió, r.: Grigorij Kozincev, Leonyid Trauberg, 1926)
Október (Szovjetunió, r.: Szergej Eizenstejn, 1928)
Dnyevnije zvjozdi (Szovjetunió, r.: Igor Talankin, 1966)
Petyerburg (Oroszország, r.: Irina Jevtyejeva, 2003)

Kötelező irodalom: Primér irodalom:

Olga Bergholz: *Nappali csillagok*. Ford. Szöllősy Klára. Budapest: Európa [1960] vagy 1965.

Nyikolaj Gogol: *Pétervári elbeszélések* (több kiadás).

Alekszandr Puskin: *A rézlovas*. Ford. Galgóczy Árpád. [Békéscsaba]: Tevan 1999.

John Reed: *Tíz nap, amely megrengette a világot* (több kiadás).

Szekundér irodalom:

Seymour Chatman: *Amire a regény képes, de a film nem* (és fordítva). In: Füzi Izabella (szerk.): *Verbális és vizuális narráció*. Szeged: Pompeji 2011, 71–90. o.

Domonkos Péter: *Bevezetés a filmadaptáció-szakirodalom kánonjába*. In: *Filmspirál* 34, http://www.filmkultura.hu/spiral/cikk_reszletek.php?cikk_azon=248 skk.

Daniel W. Lehman: *Ten Days That Shook the World. The Rising Tide of Revolution*. In: uő: *John Reed and the Writing of Revolution*. Athens: Ohio University Press 2003, 172–204. o.

Jurij Lotman: *Puskin*. Ford. Gereben Ágnes. Budapest: Európa 1987, 5–79. o.

Egyes tanulmányok in: Nagy István (szerk.): *Történelem és mítosz. Szentpétervár 300 éve*. Budapest: Argumentum 2003.

Egyes tanulmányok in: *Filmkultúra* 1987/1, 3–39. o.

Egyes tanulmányok in: Molnár István (szerk.): *A Patyomkin hullámverése. A szovjet filmművészet magyar sajtóvisszhangja a felszabadulás előtt*. Budapest: Magyar Filmtudományi Intézet és Filmarchívum 1967, 160–170. o.